

УПОРЯДНИКИ:

Вербенський Михайло Георгійович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор ДНДІ МВС України;

Криволапчук Володимир Олексійович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, перший заступник директора ДНДІ МВС України;

Опришко Ігор Віталійович – кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник, заступник директора ДНДІ МВС України;

Смерницький Дем'ян Вікторович – доктор юридичних наук, старший дослідник, заступник директора ДНДІ МВС України;

Федотова Ганна Валеріївна – доктор юридичних наук, професор, начальник науково-організаційного відділу ДНДІ МВС України;

Кулик Олександр Георгійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач НДЛ кримінологічних досліджень та проблем запобігання злочинності ДНДІ МВС України;

Рядінська Валерія Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач НДЛ проблем правового та організаційного забезпечення діяльності Міністерства ДНДІ МВС України;

Остапович Володимир Петрович – доктор психологічних наук, старший дослідник, завідувач НДЛ психологічного забезпечення ДНДІ МВС України;

Процик Любов Сергіївна – кандидат психологічних наук, науковий співробітник, голова Ради молодих вчених ДНДІ МВС України;

Филь Світлана Петрівна – кандидат юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник ДНДІ МВС України;

Бурбій Анастасія Вікторівна – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник ДНДІ МВС України;

Скоробагатько Оксана Володимирівна – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник ДНДІ МВС України;

Мацько Віта Андріївна – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник ДНДІ МВС України;

Копотун Ігор Миколайович – доктор юридичних наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Академії ГУСПОЛ (Чеська Республіка), віце-президент Європейського інституту післядипломної освіти (Словацька Республіка);

Юрчишин Оксана Ярославівна – кандидат технічних наук, доцент, директор департаменту інновацій та трансферу технологій НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

Менджул Марія Василівна – доктор юридичних наук, професор, заступник декана юридичного факультету з наукової роботи Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Губеладзе Ірина Гурамівна – доктор психологічних наук, старший дослідник, завідувач лабораторії психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, Президент Асоціації політичних психологів України, голова Ради молодих вчених НАПН України.

А43 Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану: *збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки - 2022 в Україні* (м. Київ, 24 травня 2022 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2022. 414 с.

*Матеріали викладено в авторській редакції з незначною коректурою.
Відповідальність за їх якість, достовірність, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та інформацію для службового користування, несуть автори.*

ЗМІСТ

Секція 1:

ПРОТИДІЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Близнюк І. Л. <i>Наукове забезпечення методики виявлення ознак кримінальних правопорушень, пов'язаних із нецільовим використанням бюджетних коштів в умовах воєнного стану.....</i>	<i>10</i>
Бойко І. В. <i>Норми міжнародного права та особливості кримінального права в умовах воєнного стану в Україні.....</i>	<i>14</i>
Бурбій А. В. <i>Державна зрада як кримінологічна категорія.....</i>	<i>20</i>
Єлаєв Ю. Л. <i>Науково-юридичне дослідження дефініції «злочин» в кримінальному провадженні (процесі) в умовах та під час дії правового режиму воєнного стану</i>	<i>23</i>
Загорулько А. П. <i>Досвід Королівства Іспанія щодо використання в діяльності правоохоронних органів систем кримінального аналізу та оцінки ризиків.....</i>	<i>26</i>
Ірха Ю. Б. <i>Гендерно обумовлене насильство щодо жінок в умовах збройного конфлікту.....</i>	<i>30</i>
Коллер Ю. С. <i>Забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні в умовах воєнного стану.....</i>	<i>34</i>
Копотун І. М., Рудик М. М. <i>Наукове забезпечення запобігання кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації автомобільного транспорту</i>	<i>37</i>
Кулик О. Г., Наумова І. В. <i>Особливості кримінальної ситуації в Україні в умовах воєнного стану.....</i>	<i>40</i>
Кучак О. Є., Богданович О. В. <i>Проблеми захисту дітей від насильства під час воєнних дій.....</i>	<i>44</i>
Лісниченко Л. В. <i>Оцінка громадянами напряму руху держави та життєвих проблем під час воєнного стану в Україні.....</i>	<i>47</i>
Мацько В.А. <i>Функціонування Національної поліції України в умовах воєнного стану.....</i>	<i>51</i>
Мітченко К. В., Старушко А. Б. <i>Мотивація злочинної поведінки осіб, які вчинили злочинні діяння на території України в 2020–2022 роках.....</i>	<i>54</i>
Музика А. А. <i>Кримінально-правові дослідження в умовах російської агресії проти України: спроба визначити актуальні пріоритети.....</i>	<i>57</i>
Оцел В. В. <i>Кваліфікація кримінальних правопорушень майнового характеру, вчинених в умовах воєнного стану</i>	<i>61</i>
Політова А. С. <i>Підміна малолітньої дитини у проєкті Кримінального кодексу України.....</i>	<i>64</i>
Попович В. М. <i>Актуальність наукових досліджень рейдерства в умовах воєнного стану</i>	<i>67</i>
Приходько В. І. <i>Адміністративні важелі впливу на забезпечення безпеки дорожнього руху.....</i>	<i>72</i>

Пономаренко Я. С.

Психологічний огляд ригідності під час прийняття рішень в екстремальній практиці поліціювання.....188

Супрун Д. М., Супрун М. О.

Діяльність академіка В. М. Синьова зі створення закладів освіти для дітей з розладами аутичного спектру в Україні (наприкінці 90-х років ХХ ст.)191

Khmliar R. O.

Development of the serviceman's mental stability for the completion of military tasks.....194

Секція 4:

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Апальков В. В.

«Ідеальний» полон.....197

Білюченко Ю. М.

Психологічні передумови розвитку ірраціональних переконань у підлітків.....201

Бойко-Бузиль Ю. Ю.

Психологічний зміст феномену «травма війни».....204

Захаренко Л. М.

Дотримуйтесь інформаційної гігієни!.....208

Котелевець А. М.

Дослідження соціальної активності молоді під час війни – психологічний аспект.....212

Нестеренко Н. В.

Психологічна готовність військовослужбовців до діяльності в екстремальних умовах.....214

Остапович І. П.

Деякі аспекти роботи з дітьми-переселенцями.....217

Пампура І. І., П'янківська Л. В.

Особливості надання психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам.....220

Пахомов І. В.

Діагностика сформованості православних цінностей засуджених223

Процик Л. С.

Особливості надання психологічної допомоги під час переживання втрати.....226

Сипіта О. В., Євтушенко І. В.

Резильєнтність як основа витривалого суспільства в умовах війни.....229

Суліцький В. В.

Психологічне забезпечення та супроводження діяльності персоналу установ виконання покарань і слідчих ізоляторів.....234

Титар О.В.

Травма війни та філософсько-психологічні проблеми сучасності.....237

Хміляр О. Ф.

Страх під час війни та його наслідки.....239

Шопіна І. М.

Формування предмета військового права та права національної безпеки.....242

Якуба Л. С.

Психолого-педагогічна підтримка дітей з інтелектуальними порушеннями та їх батьків під час війни.....245

Ярема Н. Ю.

Місце арттерапевтичного методу у наданні психологічної допомоги в умовах воєнного часу248

*Котелевець А. М.,
аспірант,
Інститут людини,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ*

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ – ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Однією з найбільш поширених форм активності особистості виступає її соціальна активність, тобто спосіб існування і розвитку особистості як суб'єкта суспільного життя, заснований на її свідомому і несвідомому прагненні до зміни соціальних умов і формуванню власних якостей (здібностей, установок, ціннісних орієнтацій). Передумовою свідомої соціальної активності виступає усвідомлений вибір особистістю можливостей своєї участі в суспільному житті [4]. Поняття соціальна активність є міждисциплінарним. Дослідженню соціальної активності як психологічного феномену були присвячені праці К. Абульханова-Славської, О. Брушлинського, М. Стегер, С. Ратнер; особливості її прояву у різних вікових групах вивчали І. Дралюк, К. Маркум, О. Піонтківська, О. Харланова, зокрема, у студентської молоді О. Кулінченко, А. Мазуренко, С. Шашенко. Вивчалася роль студентського самоврядування у контексті різних аспектів соціальної активності – Б. Вульф, В. Караковський, Л. Шеїна, С. Яновська.

О. Кулінченко визначає соціальну активність як складну структуру: вона характеризується потребою до дії, реалізується в соціально-значущій діяльності, спрямованій назовні, і якій притаманні соціально-ціннісні вчинки і поведінка; інтересами, що відображають особистісні утворення, які інтегрують раціональне й емоційне начало і які визначають спрямованість людини на предмети і явища дійсності, а також мотивами її дій [2, с. 38].

Сьогодні майже кожен громадянин українського суспільства обирає бути соціально активним, про що свідчить низка досліджень соціальної активності під час російсько-української війни. Особливо високий показник активності належить молоді.

Шосте загальнонаціональне опитування у межах проекту «Україна в умовах війни» Соціологічної групи «Рейтинг», від 19 березня 2022 р. було проведено методом САТІ (Computer Assisted Telephone Interviews - телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера), вибіркою 1000 респондентів та помилкою репрезентативності з довірчою імовірністю 0,95: не більше 3,1%. Згідно даного опитування та результатів блоку «Адаптація до життя під час війни» саме активна життєва позиція забезпечує більший рівень впевненості у власних силах щодо подолання життєвих труднощів, нижчий рівень негативних емоцій та тривоги, більше можливостей швидкої адаптації, збереження комунікації, можливостей частково зберігати або частково відновлювати звичний спосіб життя. На 19 березня 2022 року – 47% українців мають активну життєву позицію, серед них 43% жінок та 51% чоловіків, 18% знаходяться десь посередині між активною та пасивною, водночас, третина стверджують, що зараз в своєму житті майже нічого не вирішують. Найбільш активна життєва позиція у молоді

до 35 років (53%) та осіб середнього віку (50%). Активну позицію також мають ті, хто повноцінно (60%) або частково/дистанційно (66%) працюють. Війна поглибила незахищеність та дезадаптацію серед старших людей. Активна життєва позиція також пов'язана з кращою емоційною адаптацією – суттєво нижчими рівнями апатії, розпачу та песимізму. Навпаки, ті, хто майже нічого у своєму житті не вирішують знаходяться в стані психологічної дезадаптації: в них розпач вищий за агресивність, бо розпач – паралізує здатність людини приймати рішення та бути активною [3].

Соціальна активність дає змогу молодій особі ствердитися на двох рівнях. Внутрішній рівень дає можливість людині відчувати себе потрібною у суспільстві, що сприяє усвідомленню особистої важливості й незамінності. На такому, духовному рівні, формується цілеспрямованість, окреслюється спектр дій, що зменшує ризики потрапляння до сект та різних кримінальних угруповань. Соціальна активність виявляється у таких якостях, як: індивідуальність, відповідальність, ініціативність, самостійність, незалежність, комунікабельність і безконфліктність у спілкуванні, спільна творча діяльність, прагнення надати допомогу і підтримку людям, винахідливість і творчість. На зовнішньому рівні соціально активні люди ініціативні в усіх сферах життя, впевнені у своєму майбутньому, частіше досягають успіху в професії та житті. Варто вказати, що такі люди, зазвичай, об'єднуються за схожістю своїх цілей у соціальні групи, молодіжні рухи та об'єднання, що сприяє новим знайомствам, зв'язкам, розширенню їх світогляду [1, с. 29].

Отже, соціальна активність формується і розвивається не лише завдяки внутрішнім силам людини під впливом зовнішніх факторів. Сьогодні соціальна активність отримала поштовх для свого розвитку через російсько-українську війну. Кожен член суспільства тим чи іншим чином дотичний до оборони України. Важливим є факт, що більшість людей мають високі показники щодо активної життєвої позиції.

Список використаних джерел

1. Грисюк О. М. Розвиток соціальної активності особистості: теоретичний аспект. *Молодий вчений*. 2018 № 2.1 (54.1) URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2018/2.1/8.pdf>
2. Кулінченко О. С. Соціальна активність студентів як соціально-педагогічна проблема *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 11: Соціальна робота. Соціальна педагогіка : [збірник наукових праць] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 18. С. 34-39.
3. Соціологічна група «Рейтинг». (2022, 19 березня). *Шосте загальнонаціональне опитування: адаптація українців до умов війни*. https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_ua_1000_ua_032022_v_press.pdf
4. Торохтій В. С. (2015). Соціальна педагогіка. Академвидав. https://stud.com.ua/28546/pedagogika/sotsialna_pedagogika

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ НАУКИ-2022 В УКРАЇНІ
«АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ»**

(м. Київ, 24 травня 2022 року)

***Електронне видання
(авторська редакція)***

Відповідальна за випуск: Л. Процик
Технічне редагування, макетування: О. Скоробагатько, В. Мацько

Видавець і виготовлювач
Державний науково-дослідний інститут МВС України
Адреса: 01011, м. Київ, пров. Євгена Гуцала, 4А
Телефон: (044) 254-95-21
Факс: (044) 280-01-84
Електронна адреса: dndi@mvs.gov.ua